

Флемінг Ян

Біографія

Часто герої зазнають більшої слави, ніж їх творці. Образ таємного агента всіх часів і народів, "гламурного паскудника" Джеймса Бонда, затьмарив постаті інтелектуалів Шерлока Холмса та Еркюля Пуаро. Хтось закине, що популярність цього персонажа перевершила славу реальної людини, без творчості якої багато втратила би світова література, а ще більше – кінематограф. Але насправді слава письменника, принаймні за його життя, крокувала поряд із славою агента 007. Можливо, тому, що серія книг про Джеймса Бонда має надійне підґрунтя у вигляді життєвого досвіду її автора – Яна Флемінга...

Красиво жити не заборониш

Любов до розкоші, авантюризм і цинічно-безтурботне ставлення до життя Джеймс Бонд успадкував від свого творця Яна Флемінга – адже письменник володів цими якостями досконало. Народився Флемінг у багатій та відомій родині 28 травня 1908 року. Мав можливість отримати престижну освіту. Однак із Ітона, який починаючи з 1440 року забезпечував Британію прем'єр-міністрами, його виключили за зв'язок з дівчиною не надто благопристойної репутації. У Королівській військовій академії в Сандхерсті юнак також довго не затримався – цього разу до виключення призвела його "самоволка", тож Ян так і не отримав офіцерського звання. Пізніше в університетах Мюнхена та Женеви Флемінг вивчав мови: німецьку, французьку та російську. Хотів стати дипломатом, але провалив вступний іспит із... рідної англійської. От якби існував іспит із гри у казино... До слова, успіхи супроводжували його хіба що у заняттях спортом.

Мадам Флемінг, використовуючи зв'язки (серед друзів родини числився навіть Черчіль), влаштувала безвідповідального сина до агентства Рейтер. Там він нарешті зміг вдовольнити свій потяг до пригод. 1933 року журналістська доля закинула Флемінга аж до Росії, де він не тільки писав про процес над шістьма англійськими журналістами, яких звинуватили у шпигунстві, але й намагався взяти інтерв'ю у Сталіна. Сталін ввічливо відмовив. Пізніше враження від поїздки перетворилися на одну з частин Бондіади – "З Росії з любов'ю" (яка, до речі, була серед улюблених книг Джона Кеннеді).

Але журналістам платили мало, а Флемінг звик жити красиво. Тож він подався в банківський бізнес. Одразу ж винайняв помешкання у найпрестижнішому районі Лондона, почав влаштовувати великосвітські раути, колекціонувати книжкові раритети та впадати за розкішними жінками. Неважко здогадатися, що стежити за стрибками на валютній біржі йому дуже швидко наскучило.

Мене звати Флемінг. Ян Флемінг

Авантюризм переміг, і 1939 року Флемінг вступив до військово-морської розвідки. На "секретній службі Її Величності" майбутній письменник провів усю Другу світову

війну. Він керував рядом таємних операцій, у тому числі звільненням військовополонених у Норвегії, координував співпрацю з союзниками у США, брав участь в евакуації з континенту короля Албанії, очолював операцію з розшуку лабораторій, де німці виготовляли ракети "Фау"... 1997 року з'явилася версія, що Флемінг навіть особисто розробляв та брав участь у операції викрадення Мартіна Бормана 1 травня 1945 року. Операція начебто мала кодову назву "Джеймс Бонд"... Навряд чи ми колись напевне дізнаємося, наскільки правдивою є ця версія. А от той факт, що керівництво любило Флемінга не так за його професіоналізм, як за звіти, залишається неспростовним.

Завдяки літературному таланту він примудрявся перетворювати нудні доклади на захопливі детективні оповідання. А ще капітан другого розряду Ян Флемінг славився бурхливою уявою, яка допомагала йому вигадувати плани приголомшливих операцій. 1942 року його навіть запросили розробляти концепцію Управління стратегічних служб американської військової розвідки і нагородили за це іменним револьвером.

Останнього року війни Флемінга занесло на Ямайку на військово-морську конференцію. Він відразу ж закохався – у Ямайку, звісно. Тут не було бомбардувань, біженців, комендантської години. Натомість – гори фруктів та море рому. У ставленні до своїх слабкостей Флемінг був людиною серйозною. Тому 1946 року він пішов у відставку, а невдовзі після цього на Ямайці з'явилося невеличке бунгало із дивною назвою "Золоте око". У цьому будиночку і народився агент 007.

Творець і його герой

Ловелас та любитель слабкої статі, Флемінг протягом перших років життя на Ямайці підтримував зв'язок із заміжною жінкою Анною Ротермер. Коли з'ясувалося, що жінка вагітна, 43-річний Флемінг вирішив нарешті "взятися за розум". Тож поки Анна з великими труднощами та скандалами оформляла розлучення, Ян працював над своїм першим романом "Казино Рояль". З тих пір Флемінг ув'язувався в небезпечні авантюри тільки у мріях – разом із своїм героєм Джеймсом Бондом.

До речі, ім'я новоспечений суперагент отримав випадково – письменникові під руку потрапило дослідження "Птахи Вест-Індії", автором якого був відомий науковець-орнітолог Джеймс Бонд. Незважаючи на те, що ім'я досить поширене і стандартне у Великобританії (тому і підходить якнайкраще для агента таємної розвідки), реальному його носієві прийшлося несолодко. По мірі того, як книги Бондіади набували популярності, увага до орнітолога-Бонда зростала: йому телефонували жінки з непристойними пропозиціями, атакували журналісти. Врешті-решт обурена дружина бідолахи-науковця написала Флемінгу гнівного листа. Письменник вирішив не руйнувати ще одне подружжя та, як і належало шляхетному джентльмену, вибачився і запросив Бондів на Ямайку. На митниці бідаку-професора знову сплутали з суперагентом – його багаж прискіпливо обшукали і поцікавились, чи не має він при собі зброї...

Коли перший роман про Джеймса Бонда побачив світ, письменникові було 45 років. Успіх роману був не те щоб шаленим, але перевершив сподівання. Видавець відразу ж

запропонував автору написати ще щось у тому ж дусі. З часом твори Флемінга почали видаватися багатомільйонними накладами у новому, як на той час, форматі покет-буків – "кишенькових" книжечок у м'яких обкладинках. Тож їх читали у потягах, літаках, на пляжах, перед сном. Серйозні критики довго не могли змиритися із книгами про Бонда, дорікаючи авторові за зображення сексу та насильства. Незважаючи на це, щороку з'являвся новий роман Бондіади, поступово стаючи частиною масової культури (всього письменник створив 14 романів серії, два із яких були видані після смерті автора). Заробітки Флемінга зростали. Гонорар за книгу "Діаманти назавжди" (1956) дозволив письменнику придбати замок XVIII століття у Кентербері неподалік Лондона. Але справжня слава прийшла до Флемінга з початком екранізації його творів.

Король помер. Хай живе король

1965 року Ян Флемінг помер – у розквіті багатства і слави. Письменника підкосив інфаркт, який стався по поверненні Флемінга із засідання гольф-клубу. До останнього дня письменник багато палив і випивав по півлітра джину на день. Словом, як завжди – робив усе, що йому заманеться...

Кіноіндустрія зробила ім'я Джеймса Бонда – а разом з ним і Яна Флемінга – дійсно безсмертними. Прем'єра дев'ятнадцятого фільму Бондіади – "Казино Рояль" – відбулася 2006 року, тобто через 41 рік після смерті Флемінга. А зважаючи на те, що по його смерті нащадки організували Видавництво Яна Флемінга, і декілька відомих письменників отримали право на продовження серії книг про пригоди агента 007, творцеві знаменитої серії забуття не загрожує ще дуже довго. Загальна кількість друкованих примірників Бондіади, які розійшлися по всьому світу, перевищує 100 мільйонів. А у травні 2008 року, до сторіччя від дня народження Флемінга, виходить друком наступна книга нескінченної серії – "Дияволу не байдуже", автором якої є відомий сучасний англійський письменник Себастьян Фолкс.

Наталя Чибісова.